

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 24.10.2024

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

Uluslararası Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) örgütünün 2024 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'ne göre Türkiye, 180 ülke arasında 158. sırada yer alarak, basın özgürlüğünün "çok vahim" olduğu ülkeler kategorisinde kalmaya devam ediyor. Gazeteciler, tutuklama, gözaltı, sansür ve baskı gibi zorluklarla mesleklerini sürdürmeye çalışırken, artan enflasyon ve derinleşen yoksulluk karşısında da hayatta kalma mücadelesi veriyor. İşsizlik ve güvencesiz çalışma koşulları ise basın özgürlüğü önündeki en önemli engeller arasında yer almaya devam ediyor.

Özellikle yerel medyada çalışan emekçilerin çoğu, asgari ücretin bile altında maaş alarak ve ek iş yaparak ayakta kalmaya çalışıyor. Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın gerçekleştirdiği araştırmalar ve gözlemler, yerel medyada ücretlerin çoğunlukla asgari ücret seviyesinde olduğunu ve birçok medya kuruluşunda gazetecilerin, "telifli" ya da "stajyer" adı altında sigortasız ve düşük ücretlerle çalışmaya zorlandığını ortaya koyuyor. Yerel medya kuruluşlarının Basın İlan Kurumu'ndan ilan alabilmek için gerekli kadro sayısını karşılamadıkları ve işe alım süreçlerinde belirsiz iş tanımları ya da düşük ücretler karşılığında birden fazla işin (editörlük, muhabirlik, kameramanlık, foto muhabirliği, kurgu, seslendirme vb.) yapılmasının beklendiği belirtiliyor. Ajanslar üzerinden haber takibinin tercih edilmesi, muhabir istihdamının azalmasına yol açarken, sendikal güvencelerden yoksun medya kuruluşlarında gazetecilere uzun çalışma saatleri dayatılıyor ve fazla mesai ödemeleri yapılmıyor. Ayrıca, bu kuruluşlarda gazetecilerin ücret ve çalışma koşulları üzerinde pazarlık yapma şansı neredeyse hiç bulunmuyor.

Zonguldak'taki yerel basın ve medya kuruluşlarında çalışan gazeteciler, meslektaşlarının yaşadığı sorunlara dikkat çekmek amacıyla 21-23 Ekim 2024 tarihlerinde, Madenci Anıtı önünde üç günlük oturma eylemi düzenledi. Şehir tarihinde ilk defa düzenlenen bu eylemde

gazeteciler, Basın İlan Kurumu'ndan (BİK) alacakları desteğin artırılması ve maaşlarının iyileştirilmesi talepleriyle mesleklerinin daha sürdürülebilir hale gelmesini talep ediyor. Zonguldak'tan önce 22 Temmuz günü TGS İzmir Şubesi'nin öncülüğünde düzenlenen yürüyüşte de yerel gazeteciler açlık sınırının altında kalan ücret seviyelerini protesto etmiş, işverenleri ve Basın İlan Kurumu'nu sorumluluk almaya çağırdı. Önce İzmir sonra Zonguldak'ta yerel gazetecilerin düzenlediği bu eylemler, yerel medyanın yaşadığı sorunların ertelenemez noktaya geldiğini gösteriyor.

Bu Bağlamda;

1- Basın İlan Kurumu'nun, vakıf, dernek ve kurum ilanlarını önce kesintilere tabi tutarak ardından resmi ilan alan gazetelere dağıtması, özellikle gelişmekte olan illerde ilan sayılarının düşük olmasına rağmen aynı sayıda personel çalıştırılmasının talep edilmesi, gazeteler arasında gelir adaletsizliği yaratıyor. Bu konuda, ilan dağıtımının daha adil bir şekilde düzenlenmesi ve gelir eşitsizliklerinin giderilmesi için bir adım atmayı planlıyor musunuz? Ayrıca, Basın İlan Kurumu'nun gösterge ve IP girişlerini düşürmesi ile ilgili bir düzenleme yapılacak mı?

2- Kamuda uygulanan tasarruf tedbirleri nedeniyle resmi ilan gelirleri azaldı ve bu durum gazetecilerin gelirlerini olumsuz etkiledi. Bazı kamu kurumlarının aboneliklerini ve ilanlarını kesme kararı alması, özellikle yerel medya üzerinde büyük bir baskı yaratıyor. Örneğin, Bülent Ecevit Üniversitesi'nin yılbaşından itibaren gazete ve televizyonlara bülten yayınlama ödeneğini keseceği belirtiliyor. Tasarruf genelgesinden basın ve medya ile ilgili kısıtlamaları kaldırmak için bir adım atacak mısınız?

3- 1 Şubat 2023 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan “*Resmî İlan ve Reklam Yönetmeliği*” içinde “*Asgari kadro*” başlıklı madde 38, altı farklı kategoride asgari kadro sayılarını en çok 14 ve en az 3 olacak şekilde sıralamıştır. Aynı yönetmeliğin “*Kadro şartları*” başlıklı madde 18'in c bendi, kadroda gösterilecek fikir işçilerinin “*sözleşmelerinde belirtilen görevlerinin karşılığı işi fiilen yapıyor olmaları*” gerektiğini açıkça belirtmiştir.

Ancak Türkiye'nin farklı şehirlerindeki yerel medya çalışanı gazetecilerden gelen şikayetler, asgari kadro sayılarının suistimal edildiği yönündedir. Sahada muhabiri olan yerel medya sayısı parmakla gösterilecek kadar azalmıştır. Gazete için gerçekte bir ya da iki gazeteci dışında çalışan yoktur. Geri kalan kadrolar, işverenin yakın çevresinden tamamlanmaktadır. Mevzuatın bu şekilde suistimal edilmesi, yerel medyada çalışan gazetecilerin sendikalaşmasını da imkânsız hale getiriyor. Suistimallerin giderilmesi ve yerel gazetecilerin sendikal haklarını kullanabilmesi için BİK denetimlerinin daha etkin hale getirilmesi gerekiyor. Bu konuda ne gibi önlemler almayı planlıyorsunuz?